

Nr 43.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1937 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tjänstårsberäkning i vissa fall för pension enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare.

I en till riksdagen avlåten, den 5 mars 1937 dagtecknad proposition nr 254, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen förordats, utfärda bestämmelser rörande tjänstårsberäkning för pension enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare.

I 1 § 1 mom. tjänstepensionsreglementet för arbetare den 30 juni 1934 (nr 443) stadgas, att reglementet äger tillämpning å sådana arbetare i statens tjänst, vilka fylla ett fortlöpande om ock endast för viss del av året förefintligt behov av arbetskraft och för vilka fastställts en arbetstid av normal omfattning. Enligt 1 § 2 mom. samma reglemente gäller såsom förutsättning för reglementets tillämplighet, att arbetaren nått en levnadsålder av minst 21 år samt att hans anställning antingen fortgått 21 månader i följd eller för vart och ett av tre på varandra följande kalenderår omfattat minst 7 månader eller ock under fem på varandra följande kalenderår omfattat tillhoppa minst 30 månader. Rörande tjänstårsberäkning stadgas i 2 § 2 mom. av nämnda reglemente, att såsom tjänstår skall tillgodoräknas a) tid, under vilken arbetare, innan reglementet blivit tillämpligt å honom, erlagt avgift för tjänstepensionering till av staten upprättad eller understödd pensionsanstalt, pensionsfond eller pensionskassa, b) två tredjedelar av den tid, under vilken arbetare eljest, med eller utan pensionsrätt, innehaft statsanställning av beskaffenhet och under förutsättning som i 1 § reglementet sägs, samt c) i den mån så prövas skäligt, två tredjedelar av den tid, under vilken arbetare, innan reglementet blev tillämpligt å honom, under de i 1 § 2 mom. angivna förutsättningarna i statens tjänst förrättat arbete, som icke varit av fortlöpande natur eller innehaft fast anställning vid armén, marinen eller flygvapnet.

I punkterna 2 och 3 av övergångsbestämmelserna till reglementet hava vidare meddelats vissa särskilda föreskrifter angående tjänstårsberäkning för anställningstid före reglementets ikraftträdande.

Föredragande *departementschefen* har — under erinran att ändring av arbetarpensionsreglementets bestämmelser om tjänstårsberäkning vid ett par tillfällen ifrågasatts och att statskontoret framlagt förslag till vissa ändringar i reglementets 1 och 2 paragrafer — anfört i huvudsak följande.

Departementschefen vore av den uppfattningen, att vissa ändringar beträffande de nuvarande förutsättningarna för arbetarpensionsreglementets tillämplighet samt i reglerna för tjänstårsberäkning vore motiverade. Med hänsyn till önskvärldheten av en närmare prövning av hithörande frågor, därvid jämväl avfattningen av reglementets övergångsbestämmelser i fråga om tjänstårsberäkningen borde beaktas, vore departementschefen icke beredd att nu förorda författningsändringar i överensstämmelse med statskontorets förslag. Det vore departementschefens avsikt att föranstalta om ytterligare utredning i ärendet inom sådan tid, att författningsförslag kunde föreläggas nästkommande års riksdag.

I ett avseende syntes emellertid frågan om tjänstårsberäkning enligt arbetarpensionsreglementet redan nu böra underställas riksdagens prövning. Utredningen i ärendet hade visat, att de i 2 § 2 mom. b) och c) förekommande hänvisningarna till de förutsättningar, som angåves i 1 § respektive 1 § 2 mom., föranlett vissa av de beslutande myndigheterna att vid tjänstårsberäkning enligt 2 § 2 mom. b) frånräkna de anställningsperioder, vilka enligt 1 § 2 mom. fordras för reglementets tillämplighet, jämväl i fall då dylikt frånräknande redan ägt rum vid tjänstårsberäkning enligt 2 § 2 mom. c). Då ett dylikt dubbelt avdrag för anställningstid, vars förflytande enligt reglementet uppställts såsom kriterium på att anställningen vore av varaktig natur, icke syntes vara skäligt eller med bestämmelserna åsyftat, ansåge departementschefen ett förtydligande på denna punkt vara påkallat för omedelbar tillämpning.

Vad anginge formen för ett dylikt förtydligande, skulle givetvis vidtagande av erforderliga ändringar i pensionsreglementet ligga närmast till hands. Med statskontorets förslag hade ock åsyftats bland annat ett tillrättaläggande av tillämpningen i förevarande avseende. Enär emellertid en fortsatt utredning av frågan om reglementets tillämplighet och reglerna för tjänstårsberäkningen, såsom nyss antytts, kunde leda till ändringar i 1 och 2 §§ i vidare mån än som erfordrades för det avsedda förtydligandet eller eljest förutsatts i statskontorets förslag, syntes likväl till undvikande av upprepade reglementsändringar en annan form böra provisoriskt väljas. Departementschefen ville förorda, att av riksdagen utverkades ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att utfärda särskilda bestämmelser, vilka förhindrade avdrag av anställningstid mer än en gång. Bestämmelserna torde i huvudsak kunna givas den innebörd, att, därest stadgade förutsättningar för tillämpning av 2 § 2 mom. c) förelåge, tillgodoräkandet enligt detta författningsrum finge avse även de i 1 § 2 mom. åsyftade tidsperioderna. Bestämmelserna borde tillämpas jämväl i fråga om arbetare, som före desammas ikrafträdande avgått med pension enligt reglementet.

Utskottet.

Utskottet finner i likhet med departementschefen påkallat, att ett förtydligande av arbetarpensionsreglementets bestämmelser rörande tjänstårsberäkning för pension enligt reglementet kommer till stånd till förhindrande av att avdrag av anställningstid mer än en gång äger rum. Med hänsyn härtill får utskottet tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Utskottet har intet att erinra mot att de av departementschefen föreslagna be-

stämmelserna bliva tillämpliga jämväl å arbetare, som före desammas ikraftträdande avgått med pension enligt reglementet.

Departementschefen har upplyst, att förslag angående vissa ändringar med avseende å arbetarpensionsreglementets tillämplighet samt i reglerna för tjänstårsberäkningen — utöver vad i propositionen förordats — är att förvänta till nästa års riksdag. Till undvikande av upprepade reglementsändringar har departementschefen föreslagit, att någon reglementsändring i anledning av Kungl. Maj:ts föreliggande förslag icke skulle vidtagas, utan att Kungl. Maj:t i stället skulle bemyndigas att utfärda särskilda bestämmelser i ämnet. Då utskottet under föreliggande omständigheter anser den föreslagna formen för meddelande av det ifrågasatta förtydligandet av berörda bestämmelser lämplig, tillstyrker utskottet att riksdagen i enlighet med departementschefens förslag lämnar Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 23 april 1937.

På bankoutskottets vägnar:

B. J. HOLMGREN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg*, Lindley, Leffler, Johansson i Friggeråker*, Ström i Lidköping*, Bjurström, Berling och Swartling;

från andra kammaren: herrar Holmgren, Lovén*, Paulsen, Andersson i Falkenberg, K. A. Westman*, Andersson i Munkaljungby, Andersson i Lindome* och Åqvist.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.